

Pesten, kinderen en vrijwilligers

Pesten gebeurt overal. Op school, bij de opvang, bij de vereniging. Daarom kan het dus ook bij OKids voorkomen. Belangrijk is pesten te herkennen, om te weten wat je moet doen.

Wat is pesten

Onder pesten verstaan wij het volgende : “Pesten is een systematische, psychologische, fysieke of seksuele handeling van geweld door een kind of een groep kinderen t.o.v. een of meer kinderen, die niet (langer) in staat is/zijn zichzelf te verdedigen”.

Kenmerken pesten

- Pesten gebeurt opzettelijk
- Pesten is bedoeld om schade toe te brengen (fysiek, materieel of mentaal)
- Bij pesten is er altijd sprake van ongelijke machtsverhoudingen (fysiek of verbaal sterkere personen kiezen minder weerbare personen als slachtoffer)
- Pesten gebeurt systematisch
- Pesten houdt niet vanzelf op, maar wordt erger als er niet wordt ingegrepen
- Pesten is van alle tijden en komt in alle groepen en culturen voor.

Pesten t.o.v. plagen

Pesten is niet hetzelfde als plagen. Het is plagen als personen aan elkaar gewaagd zijn. Het is een spelletje, niet altijd leuk, maar nooit echt bedreigend. Er is geen winnaar of verliezer. Vaak gaat het om een lolletje. Personen zijn dan ook in staat zichzelf te verdedigen, zijn weerbaar. Personen lopen geen (blijvende) fysieke, mentale of materiële schade op. Het gebeurt bij iedereen.

Pesten, Hoe verder?

Om pesten en pestgedrag (preventief) aan te pakken heb je met de volgende personen te maken :

De vrijwilligers

Vrijwilligers hebben een belangrijke rol in de aanpak van pesten. Zij zijn de eerst verantwoordelijke voor de aanpak van pesten bij OKids. Van vrijwilligers wordt verwacht dat zij vroegtijdig pestgedrag signaleren en dit oppakken.

Mocht er sprake zijn van pesten en pestgedrag, dan zal de vrijwilliger eerst met het desbetreffend kind in gesprek gaan om het probleem boven tafel te krijgen. In overleg met het kind zal hier ook met de groep over gesproken worden en met de pester.

Ook wordt van vrijwilligers verwacht dat zij signalen van ouders serieus nemen.

Het team vrijwilligers kan ondersteunen bij het in kaart brengen van het pestgedrag. Er wordt dan een plan van aanpak opgesteld om het pestgedrag/pesten te bestrijden.

De pester

Om het pesten tegen te gaan, moeten vrijwilligers eerst weten of en hoe er wordt gepest. Dit kunnen zij allereerst doen door steeds bedacht te zijn op signalen die kunnen wijzen op pestgedrag.

Veel voorkomende pesterijen die pesters met hun slachtoffers uithalen zijn:

- Volstrekt doodzwijgen
- Isoleren
- Psychisch en/of fysiek mishandelen
- Kring vormen of insluiten bij activiteit
- Buiten opwachten/achterna rijden naar huis
- Slaan/schoppen
- Klopjachten organiseren
- Als slaaf behandelen
- Bijnamen geven/altijd gebruiken
- Zogenaamd leuke opmerkingen maken
- Bezittingen afpakken/vernielen
- Cadeaus/geld eisen
- Jennen
- Slachtoffer voortdurend de schuld van iets geven
- Uitschelden/schreeuwen
- Opmerkingen maken over kleding/uiterlijk
- Beledigen
- Briefjes doorgeven
- E-mails/SMS berichten met bedreigende/beledigende inhoud sturen
- Steeds (mobiel) bellen

Deze lijst is helaas niet volledig en kan steeds worden aangepast en uitgebreid. Men kan het zo gek niet bedenken of kinderen hebben het bedacht en gedaan.

Het kind dat gepest wordt

Kinderen die gepest worden zullen dat niet zo gemakkelijk zeggen tegen ouders en/of de vrijwilligers. Zij zijn bang dat ze niet serieus worden genomen, dat ze als zwak gezien worden of dat het pesten zal verergeren. Het is daarom van belang alert te zijn op de signalen, ook (VOORAL) van het gepeste kind.

Signalen van het gepeste kind:

- Bang zijn om naar een activiteit te gaan
- Minder naar hun zin hebben binnen een activiteit
- Met kapotte spullen/kleren thuis komen
- Teruggetrokken gedrag vertonen
- Agressief worden naar andere kinderen toe
- Stoppen met eten
- Buikpijn/hoofdpijn
- Hebben van schrammen/blauwe plekken
- Weigeren om te zeggen wat er aan de hand is

Een aantal signalen kunnen enkel thuis of juist alleen bij OKids worden waargenomen. Dit vraagt alertheid en een open gesprekshouding van ouders en vrijwilligers. Het kan natuurlijk ook bij een andere situatie zoals bijvoorbeeld school hebben plaatsgevonden.

Wat te doen?

De pester

Uit onderzoek blijkt dat pesters fysiek en verbaal vaak sterker zijn dan andere kinderen. Ze zien hun slachtoffers als waardeloos, zijn agressief, hebben een gebrek aan zelfbeheersing en een positieve houding t.a.v. geweld.

Verder blijkt dat pesters niet geliefd zijn bij andere kinderen (hoewel dat soms niet zo lijkt).

Ze gebruiken verschillen (uiterlijk, kleding, handicap, presteren etc.) als vals excuus om anderen het leven zuur te maken. In wezen hebben ze zondebokken nodig waarop zij hun frustraties af kunnen reageren. Pesters hebben doorgaans geen idee van wat ze aanrichten en hebben daardoor weinig schuldgevoelens. Het is ijdele hoop om van hen te verwachten dat zij vanzelf wel met het pesten ophouden.

Hulp is dus zeer noodzakelijk!

Deze hulp kan bestaan uit :

- Probleemoplossend gesprek/ aanreiken van wat wenselijk is
- Rollenspel
- Gesprek met ouders
- Signaleren en doorgeven

Als deze hulp ontoereikend is gebleken, kan de vrijwilliger besluiten tot uitsluiting van het kind aan deelname en eventueel opgehaald worden uit de activiteit

Het gepeste kind

Zoals eerder beschreven staat, vertelt een kind dat gepest wordt vaak moeilijk dat het gepest wordt.

Als (m.b.v. de eerder beschreven signalen) inderdaad pestgedrag wordt vastgesteld, moeten er maatregelen genomen worden, want vooral het slachtoffer heeft hulp nodig.

De vrijwilligers

De belangrijke taak van vrijwilliger is signaleren en op basis daarvan handelen en overleggen met elkaar.

Stappenplan in werking.

STAPPENPLAN

- Neem het probleem serieus.

Dit is de belangrijkste eerste stap van het plan

- Voer een gesprek met het gepeste kind

De vrijwilliger heeft een serieuze luisterhouding. Het gedrag van zowel de pester als het slachtoffer moet veranderd worden. De vrijwilliger probeert samen met beiden tot oplossingen te komen, om beiden weerbaarder te maken zodat het kind zich kan beschermen.

- Voer een gesprek met de pester

De vrijwilliger moet proberen de oorzaken boven tafel te krijgen en laat duidelijk merken dat pesten niet geaccepteerd wordt.

- Voer gesprekken met omstanders (de zwijgende middengroep)

De vrijwilliger bespreekt met deze kinderen welke rol zij kunnen vervullen in het geval van pesten.

- Neem gepaste maatregelen

Zie gedeelte “de pester”.

- Voer een gesprek met de ouders over de voortgang

Geef informatie door indien wenselijk

- Bespreek de kwestie in het team vrijwilligers

Pesten is een breed probleem, daarom dienen alle betrokkenen op de hoogte te zijn van pestproblemen.

- Maak verslag van incidenten, de gesprekken en genomen maatregelen

De gesprekken met ouders worden bijgehouden

Tips voor vrijwilligers

- Neem het probleem serieus. Raak niet in paniek, elk kind loopt kans pester te worden.

- Praat met het kind om achter de mogelijke oorzaak van het pesten te komen.

- Maak het kind gevoelig voor wat het anderen aandoet.

- Bespreek het probleem met elkaar en vul elkaar aan met de juiste kennis

- Beloon het kind en help het zijn zelfrespect terug te krijgen, door sterke kanten en eigenschappen te benadrukken.

- Houd de communicatie met het kind open en blijf dus in gesprek.

- Steun het kind in het idee dat er een einde aan het pesten komt.

- Laat het kind opschrijven wat het heeft meegemaakt.

- Corrigeer het kind als het voortdurend anderen buitensluit of als het meedoet met het pesten.

- Leer het kind voor anderen op te komen.